

Editörün Notu

Uluslararası Suçlar ve Tarih / International Crimes and History dergisinin (UST / ICH) bu sayısı ikisi Türkçe ve üçü İngilizce toplam beş makale ve bir Türkçe kitap incelemesinden oluşmaktadır.

Serhat Keskin ve Hazar Ege Gürsoy'un Türkçe olarak kaleme aldıkları *Sovyet ve Sovyet Sonrası Dönemde Ahıska Türklerinin Karşılaştıkları İnsan Hakları İhlalleri ve Ayrımcılıklar* başlıklı çalışma, bugün Gürcistan sınırları içerisinde kalan Samtshe-Cavahetya bölgesinde yaşamış olan ve 1944 yılında Sovyetler Birliği'nin güvenliğine tehdit oluşturdukları iddiasıyla Orta Asya'ya sürgün edilen Ahıska Türklerini ele almaktadır. Yazarlar bu çalışmada, Ahıska Türklerinin maruz kaldıkları hak ihlallerinin tarihsel ve hukuki boyutlarını, hem Sovyet hem de Sovyet sonrası dönemi kapsayacak şekilde incelemekte, bu kapsamda Rusya'nın, Krasnodar bölgesine yerleştirilen Ahıska Türklerine yönelik tutumunu ve Gürcistan devletinin Ahıska Türklerinin geri dönüşüne ilişkin politikalarını ayrıntılı biçimde ele almaktadırlar.

1918-1920 yıllarında Transkafkasya, bu bölgedeki Azerbaycan, Ermeni ve Gürcü ulusları arasında cereyan eden kanlı çatışmalara sahne olmuştur. Öyle ki, bugün dahi bu tarihsel dönemin hafızalarda bıraktığı anıların, bu ulusların arasındaki ilişkileri etkileyen etkenler arasında olduğu görülmektedir. Nigar Gozalova'nın İngilizce olarak kaleme aldığı *Massacre of the Azerbaijani Turkic Population (1918-1920) According to the Documents of the British Diplomats* (Britanya Diplomatik Dokümanlarında Azerbaycanlı Türklere Karşı Gerçekleştirilen Katliamlar (1918-1920)) başlıklı makalesi, 1918-1920 yılları arasında Ermenistan Cumhuriyeti hükümetinin doğrudan desteği ile silahlı Ermeni çetelerin Azerbaycanlı Türklere karşı giriştikleri katliamların izini Britanyalı diplomatların kaleme aldıkları belgeler üzerinden sürmektedir.

SSCB'de, özellikle Stalin döneminde, tehlikeli olarak görülen kişi ve topluluklara karşı gerçekleştirilen baskı ve tasfiye politikaları günümüzde artık bilinen ve genel kabul gören tarihi olgulardır. Siyasi muhalifler ve Ahıska Türkleri, Kırım Tatarları, Çeçenler, İnguşlar, Finliler, Litvanyalılar, Estonyalılar gibi tehlikeli olarak addedilen pek çok Slav olmayan etnik grup, İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında zoraki yer değiştirmeye tabi tutulmuştur. Bunların yanında, savaş esnasında pek çok Sovyet vatandaşı iradeleri dışı çalıştırılmak üzere "emek ordusu"na katılmaya zorlanmışlardır. J. Otto Pohl, *Forced Labor in a Socialist State: Ethnic Germans from Kazakhstan and Central Asia in the Labor Army -*

1941-1957 (Sosyalist Bir Devlette Angarya Emek: Emek Ordusundaki Kazakistan ve Orta Asyalı Etnik Almanlar - 1941-1957) başlıklı İngilizce makalesinde, Sovyet emek ordusunda zoraki olarak istihdam edilen Sovyet vatandaşı etnik Almanları ele almaktadır.

Çıkarlar ve tehdit algıları kadar karşılıklı algı, anlatı ve söylemler de uluslar ve devletler arasındaki ilişkileri şekillendiren etkenlerdendir. Karşılıklı algı ve söylemlerin ise önemli ölçüde geçmiş olayların farklı yorum ve temsilleri üzerinden kurulduğu veya meşrulaştırıldığı görülmektedir. Bununla ilgili olarak, ülkelerdeki hakim siyasi ideolojilerin, yorum ve temsillerin oluşmasında önemli belirleyenler olduğu da görülmektedir. Roman Baiduk, *Kresy Wschodnie or the Partner in the Eastern Neighborhood: Modern Polish Popular Perception of Ukraine* (Kresy Wschodnie ya da Doğudaki Ortak: Polonya'da Modern Popüler Ukrayna Algısı) başlıklı İngilizce makalesinde, çağdaş Leh toplumunun Ukrayna algısını ele almakta ve Leh toplumunun Ukrayna'ya dair algısını, Polonya'daki sağ siyasete doğru kayış bağlamında incelemektedir.

Son yıllarda Birinci Dünya Savaşı esnasında ve sonrasında Osmanlı Devleti ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından Ermenilere karşı bir soykırım gerçekleştirildiği, özellikle Batı dünyasında yoğun olarak gündeme taşınmakta olan bir iddiadır. Ne var ki, bu çerçevede üretilen savların pek çoğu, soykırımın çok açık bir şekilde belirlenmiş hukuki bir terim olduğu gerçeğini göz ardı ederek, genel anlamda 1915 olayları olarak tanımlanan olayların farklı boyutlarını anlamaya değil, bir takım yargılarda bulunmaya yönelmiştir. Bu yaklaşımın, 1915 olaylarının anlaşılmasına katkı sağlamadığı görülmektedir. Deniz Akçay, *Sevr Antlaşması Hazırlık Görüşmelerinde 1915 Olayları Konusu ve Bugünkü Uluslararası Yargı Kararlarına Göre Değerlendirilmesi* başlıklı çalışmada, 1920 yılında yapılan ve Lozan Antlaşması (1923) ile kadük olan Sevr Antlaşması'nın hazırlık görüşmelerinde 1915 olaylarının nasıl yer aldığını ve Uluslararası Adalet Divanı'nın Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ni nasıl yorumladığını inceleyerek, 1915 olaylarını hukuken soykırım olarak tanımlamanın mümkün olup olmadığını irdelemektedir.

UST/ICH'nin bu sayısında son olarak, Gönül Şamilkızı'nın Rusya Federasyonu'nun 2014 yılında Ukrayna'ya bağlı Kırım'ı işgal ve yasadışı ilhakını ele aldığı *Kırım Ateşi: Bir İşgalin Anatomisi* (2017) başlıklı kitabının Tutku Dilaver tarafından yapılmış incelemesi okuyuculara sunulmaktadır.